

Állománygazdagítás mikrofilmapokkal

A Szovjetunióban 72 olyan össz-szövetségi és ágazati információs központ, ill. szakkönyvtár található, amely mikrofilmapok készítésével és szolgáltatásával gazdagítja a helyi könyvtárak állományát.

A külföldi időszaki kiadványok mikrofilmapozását a Szovjetunió Állami Tudományos és Műszaki Bizottsága az ágazati szervezetekkel évenként megtervezteti. A Szovjetunió Állami Nyilvános Tudományos-Műszaki Könyvtára a beérkezett jegyzékekből összesített katalógust állít össze. Ezt a katalógust megküldik a különböző szervezeteknek, intézményeknek, és a szakemberek megrendelhetik belőle a szükséges kiadványok mikrofilmapjait.

Az összesített katalógussal párhuzamosan korábban sok mikrofilmező központ közvetlenül is megküldte potenciális előfizetőinek saját jegyzékét. Gyakran előfordult, hogy a központi és a saját jegyzék adatai jelentős mértékben eltértek egymástól: a központi katalógusban hol több kiadvány mikrofilmezését hirdették meg, mint a saját jegyzéken, hol éppen megfordítva.

A biztonságos ellátás és a párhuzamos rendelések elkerülése érdekében az *Észt Tudományos-Technikai Információs és Technikai-Gazdasági Kutatóintézet* (Est-NIINTI) megszervezte a kiadványok mikrokópiáinak központi – egyelőre a balti köztársaságokra korlátozódó – rendelését. Így jött létre a primer dokumentumok mikrováltozatát terjesztő központi ellátó rendszer.

A rendelés fő forrása az összetett katalógus, amely betűrendben közli a külföldi időszaki kiadványok címét.

A központi rendelés rendszerét korszerűsítették, azaz automatizálták, hogy az ellátást tovább javítsák.

Az új technológia a következő lépésekből áll:

1. Az összesített katalógus alapján az előfizető intézmények előkészítik megrendelésüket egy rendelési űrlapon, amely az alábbiakat tartalmazza:

- ▶ az előfizető kódja,
- ▶ az időszaki kiadvány indexe az összesített katalógus alapján,
- ▶ a megrendelt példányszám,
- ▶ a mikrofilmapot szállító központ kódja az összesített katalógus alapján.

2. Az Est-NIINTI összegyűjti a rendelőlapokat.

3. Az űrlapok feldolgozása az e célra készült programcsomag, az ASIOPM (Avtomatizirovannaja Sistema Informacionnogo obespečeniâ pervoistočnikami na mikrofišah) felhasználásával történik. Az űrlapok adatait mágnesszalagra rögzítik, a korrektúrát a PRIMUS rendszerrel végzik. az ASIOPM a következő feladatokat látja el:

- ▶ az adatbevitel mágnesszalagjainak konvertálása,
- ▶ rendezés a mikrofilmapot szállító központok kódjai szerint,
- ▶ rendezés az előfizetők kódjai szerint.

Az eredmények egyértelműen igazolják a központi rendelés előnyeit:

- ▶ lényegesen csökkent a rendelések feldolgozásának munka-, költség- és időigénye annak ellenére, hogy szélesedett az előfizetők köre, és megnövekedett a rendelt címek mennyisége (1985: 2029 cím, 5036 példány, 1987: 2881 cím, 7234 példány),
- ▶ időben elkészültek a rendelések,
- ▶ a rendelés új formáját valamennyi szállítóközpont elfogadta.

/AGUR, U. M. – ĀANIMĀGI, E. K.: Centralizaciā – efektīvnij put' povyšeniā operativnosti i kačestva informacionnogo obespečeniâ pervoistočnikami. = Naučno-tehničeskā informaciā, Ser. 1. 6. sz. 1987. p. 16–19./

(Környei Márta)

A könyvtári munka ésszerűsítése személyi számítógép alkalmazásával

1986-ban az NDK-beli sömmerdai irodagépgyár tizezer PC 1715-ös személyi számítógépet gyártott terven felül.

A *Központi Információs és Dokumentációs Intézet* (Zentralinstitut für Information und Dokumentation = ZIID) könyvtára 1987-ben kapott egy ilyen személyi számítógépet. Más intézmények tapasztalatai azt mutatták, hogy a Robotron Kombinát terméke, a REDABAS operációs rendszer igen alkalmas a könyvtári munkák céljaira, mivel sokféle adatáll-

mány nyilvántartására és kezelésére ad módot. Nagyobb adatállomány esetén azonban a használata némileg korlátozott, mindenképp az aránytalanul nagy futási idő miatt. 700 rekordot tartalmazó állományban a "LOCAT FOR" paranccsal való keresés 36 másodpercig tart, 1000-nél több rekordnál pedig időigényesebb egy kartotékban való manuális keresésnél is. A REDABAS jelenleg még nem kompatibilis a könyvtári információs és dokumentációs munkában használatos egyéb programrendszerekkel.